بەش........مێژوو......................

کۆلێژ.....ئاداب........................

زانکۆ .....زانکۆی سەلاحەددین.........................

بابەت .....کورد لە شارستانیەتی ئیسلامی........................

پەرتووکی کۆرس – (قۆناغی سێیەمی کورد / کۆرسی دووەم)

ناوی مامۆستا م.ی. شرمین کریم عبدالرحمان

ساڵی خوێندن: 2023/2022

پەرتووکی کۆرس
Course Book

	1. ناوی کۆرس
م.شرمين كريم عبدالرحمان	2. ناوی مامۆستای بەر پرس
ئاداب / مێژوو	3. بەش/ کۆلێژ
ئیمێل:**sharmen.abdulrahman@su.edu.krd** ژمارەی تەلەفۆن (بەپەی ئارەزوو):	4. پەیوەندی
بۆ نموونە تیۆری: 2 **یەکە بابەت / کورد لە شارستانیەتی ئیسلامی** پراکتیک: **تەنها بابەتەکە تیوریە**	5. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک
بۆ نموونە تیۆری: 3 **یەکە بابەت / کورد لە شارستانیەتی ئیسلامی** پراکتیک: **بابەتەکە تیوریە**	6. ژمارەی کارکردن
	7. کۆدی کۆرس
لێرە مامۆستای وانەبێژ پرۆفایەلێک دەنووسێت لەسەر ژیانی ئەکادیمی خۆی (تەنها ئەکادیمی) یان ئاماژە بە **Webpage, Blog, Moodle** دەکات	8. پرۆفایەلی مامۆستا
	9. وشە سەرەکیەکان

10. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:

لێرە مامۆستای وانەبێژ باس لە کۆرسەکە دەکات بە شێوەیەکی گشتی کە پێویستە ئەم خاڵانەی خوارەوە بگرتەوە:

- **گرنگی خوێندنی کۆرسەکە (بابەتەکە)**
- **تێگەیشتنی چەمکی سەرەکی کۆرسەکە**
- **بنەما وبیردۆزی کۆرسەکە**
- **زانینی تەواو بە لایەنە گرنگیەکانی بابەتەکە**
- **زانین وتێگەیشتنی پێویست بۆ دابین کردنی هەڵی کار**

بابەتی (**کورد لە شارستانیەتی ئیسلامی**) یەکێکە لە بابەتە گرنگ و بایەخدارەکانی قۆناغی سێیەمي کوردي بەشی مێژووی زانکۆی سەلاحەددین، بۆ ساڵی خوێندنی (2022-2023) کەتیایدا تیشك دەخرێتە سەر بارودۆخی کوردستان : لە ڕووی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی و ئاینی و ڕۆشنبیری، لەگەڵ ئەوەشدا بایەخی زۆر بەلایەنی شارستانی ئەو سەردەمە دەدرێت تاوەکو قوتابی لەسایەی ئەو زانیاریانەی وەریدەگرێت بەرچاو روون و شارەزا بێت لەو سەردەمە مێژووییە، تاوەکو بتوانێ توێژینەوەی ئەکادیمی لەم سەدەمە مێژووییەدا ئامادە بکات، چونکە بابەتێکی گرنگە بەو پێیە شارستانی مەزنی لێوە هاتۆتە ئارا، ئەمەش وایکردووە قوتابیان زۆر بەپەرۆشەوە لە گرنگی بابەتەکە بڕوانن و هەوڵبدەن زۆرترین زانیاری لەسەر چۆنیەتی وەرگرتنی دەسەڵات و گەشەسەندنی شارستانیەتەکانی ئەم وڵاتة بزانن.

11. ئامانجەکانی کۆرس

1- شارەزابوون و ئاشنا بوونی قوتابیان بە مێژووی کورد لة شارستانیةتي ئیسلامي لە کۆندا بەتایبەتی لەسەر لایەنەکانی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابووری .

2-ئاشنا کردنی قوتابی بە زاناکاني کوردي ئةو سةردةمة.

3- **بەرهەم و دەستکەوتەکانی زانایانی کورد لەو شارستانیەتەدا .**

12. ئەرکەکانی قوتابی

لێرە مامۆستا بەرپرسیارێتی قوتابی خوێندکار ڕووندەکاتەوە سەبارەت بە کۆرسەکە بۆ نموونە ئامادەبوونی قوتابیان لە وانەکاندا، لە تاقیکردنەوەکاندا، راپۆرت و ووتار نووسین... هتد.

پێویستە قوتابی ئامادەبێت لەسەرجەم وانەکان بەشێوەیەکی بەردەوام .

پێوستە قوتابی بەشداربێت لە وانەکان بەشێوەیەکی کردارەکی لەڕێگای دەربرینی بیرو بۆچوونەکانی خۆی.

پێوستە لەسەر قوتابی ئامادەبێت بۆ تاقیکردنەوەی رۆژانەو تاقیکردنەوەی مانگانە بۆ دیاریکردنی ئاستی و کۆکردنەوەی نمرەی کۆششی کۆرسەکانی.

پێوستە لەسەر قوتابی لەو کۆرسدا ڕاپۆرت توێژینەوە بکات وەکو راهێنانێك بۆ قۆناغی کۆتایی ، چونکە لەوێدا توێژینەوەی دەرچون دەنوسێت.

13. ڕێگەی وانە ووتنەوە

لێرە مامۆستا ڕێگەی وانە ووتنەوە دەنووسێت، بۆ نموونە: داتاشۆ و پاوەرپۆینت، سەر تەختەڕەش، تەختەی سپی، سمارتبۆرد یان مەلزەمە... هتد.

لێرەدا مامۆستا هەموو ڕێگە و گشت هۆکارەکان دەگرێتە بەر لە پێناوی زیاتر ئاشنا کردنی قوتابی بە بابەتەکە هەر لە لەپێناو زیاتر مانەوەی زانیاری لەهزری قوتابیان و باشتر ئاشنابوونیان بەبابەتەکە واباشترە بەشێوەی پاوەربۆینت لەرێگەی داتاشۆ پێشکەش بکرێت لەگەڵ بەکارهێنانی پێنووس و تەختەنوس بۆ وشە نەناسراوەکان و ساڵەکان هەروەها بەکارهێناني نەخشە و فیلمی دۆکۆمێنتی پێویستە سودی لێوەربگرێت.

14. سیستەمی هەڵسەنگاندن

لێرە مامۆستا جۆری هەڵسەنگاندن (تاقیکردنەوەکان یان ئەزموونەکان) دەنووسێت بۆ نموونە تاقیکردنەوەی مانگانە، کویزەکان، بیرکردنەوەی ڕەخنەگرانە (پریزەنتەیشن)، ڕاپۆرت نووسین، ووتار نووسین یان ئامادەنەبوونی خوێندکار لە پۆلدا...هتد. ئامانە چەند نمرەی لەسەردەبێت و مامۆستا

چۆن نمرەکان دابەشدەکات؟

لەم بابەتەدا هەڵسەنگاندنی مامۆستا وەستاوە لەسەر ئەم پۆەرانەی خوارەوە :

1_ تاقیکردنەوەکانی مانگانەو کویزەکان (30) نمرەی بۆ تەرخانکراوە .

2_ نوسینی راپۆرت و توێژینەوە (5) نمرەی بۆ تەرخانکراوە

3_ چالاکی و ئامادەبوونی کردارەکی قوتابیش لەناو هۆڵی خوێندن (5) نمرەی بۆ تەرخانکراوە . بەو هەلسەنگاندنەش (40) نمرەی کۆششی کۆرس بۆ قوتابی دەردەچێت .

4–تاقیکردنەوەی کۆتایی کۆرس لەسەر 60 نمرە دەبێت.

15. دەرئەنجامەکانی فێربوون

پڕکردنەوەی ئەم خانەیە زۆر گرنگە، مامۆستا دەرئەنجامەکانی فێربوون دەنووسێت. بۆ نموونە: ڕوونی ئامانجە سەرەکیەکانی کۆرسەکە (بابەتەکە) بۆ خوێندکار

گونجاندنی ناوەڕۆکی کۆرسەکە بە پێویستی دەرەوە و بازاڕی کار

قوتابی چی نوێ فێردەبێت لە ڕێگەی پێدانی ئەم کۆرسەوە؟

بەو پێیەی بابەتەکەی ئێمە تایبەتە بە زانستە مرۆڤایەتیەکان و بابەتێکی تیۆریە هێندە وابەستە نیە بە بازاری کارەوە ، بەلام لە هەمان کاتدا لەو کورسە قوتابی فێر دەبی چۆن بەدواداچون و توێژینەوە بکات ، هەروەها ئاشنا دەبیٚ بە مێژووی میسر و شامی کۆن و پەرەسەندنەکانی، هاوکات بەدیارختنی خستنی لایەنی شارستانیەتی ئەو ولآتە و کاریگەریەکانی لەسەر ئێستا.

لەلایەکیدیکەشەوە وا لە قوتابیان بکرێت کە چۆن بتوانن هەڵسەنگاندن بۆ ئەو مێژووە بکەن و چۆن مامەڵە لەگەڵ سەرچاوەکان بکەن و لایەنی زانستی و بیرورا جیاوازەکان دەربارەی مێژووی ئەو ولآتە شیبکەنەوە.

16. لیستی سەرچاوە

- سەرچاوە بنەڕەتیەکان
- سەرچاوەی سوودبەخش
- گۆڤار و ریڤیوو (ئینتەرنێت)
-

● المراجع والمصادر:

1. مسند أحمد بن حنبل .
2. سنن أبي داود .
3. أسد الغابة في معرفة الصحابة لابن الأثير .
4. الإصابة في تمييز الصحابة لان حجر العسقلاني .
5. وفيات الأعيان وأنباء أبناء الزمان، ابن خلكان .
6. مشاهير الكرد وكردستان، محمد أمين زكي .
7. مشاهير الكورد في التاريخ الإسلامي د. أحمد خليل .
8. اسلام ويب .
9. الحوار مجلة سياسية ثقافية عامة، الباحث الإسلامي أ. د. عماد الدين خليل الكاتب .
10. الموقع الرسمي لجماعة الدعوة والإصلاح .

11. موقع الكوياني، الأكراد في عهد الدولة الاموية، من طرف أبو حمودي في الخميس أغسطس 06, 2009 2:44 am

12. لینکی کنیبی د.تریفه https://platform.almanhal.com/Reader/Book/515

13. تاريخ الكرد في الحضارة اللإسلامية احمد محمود خليل

14. اسهامات المرد في الحضارة الاسلامية , قادر محمد حسن

15. دور علماء الكورد في نشر المعارف الإسلامية و بناء الحضارة الإنسانية أ. م. د. محمد زكي ملا حسين البرواري

سايتى ئەلیکترۆنی

لینکی کنیبی د.تریفه https://platform.almanhal.com/Reader/Book/515

/https://ketabpedia.com

17. بابەتەكان	ناوی مامۆستای وانەبێژ
لێرە مامۆستای وانەبێژ ناونیشانی هەموو ئەو بابەتانە دەنووسێت کە بەنیازە بیڵێتەوە لە تێرمەکە. هەروەها کورتەیەک لە ئامانجی هەر یەک لە بابەتەکان وبەروار وکاتی وانەکە دەنووسێت. شارستانیەت زاناکانی ئەنثرۆپۆلۆجیا • رالف بدنجتون: • ئیدوارد تایلەر: پێناسەیەکی گشتگیر بۆ شارستانیەت پێناسەیەکی گشتگیر بۆ شارستانیەت دەرکەوتنی شارستانیەت مێژووی شارستانیەت • شارستانیەتی وادی رافیدەین: • شارستانیەتی دۆڵی نیل: شارستانیەتی رۆمانی • شارستانیەتی هيندي • شارستانیەتي چيني • شارستانیەتی یۆنانی • شارستانیەتی فارسی شارستانیەتی ئیسلامی: گرنگترین هەرێمە کوردیەکانی سەردەمی عەباسی: زاراوەی کوردستان: گرنگی جوگرافیای کوردستان: چۆنیەتی ئاشنا بوونی کورد بە ئاینی ئیسلام: رۆڵی ئایینی و هزری و زانستی کورد لە شارشتانیەتی ئیسلامی: رۆلی کورد لە سەردەمی پێغەمبەر (د.خ): یەکەمیان رۆڵی کورد لە بواری زانستە ئایینیەکان (زانستە نەقلیەکان):	ناوی مامۆستا وەک: ٢ کاتژمێر

1- زانستی قورئان (علوم القرأن): زانستی قورئان خوێندنەوە علم القراءات: خوێنەر (المقرنى) ضیاءالدین ابو العباس الاسعردى الفارقى. شێخ مجدالدین كورى زرارى الاربیلى ابراهیم كورى داود كورى نەسرى هەكارى (مەكى الماكسینى النحوى) - زانستی لێكدانەوەی قورئان: شێخ خدرى كورى نەسرى كورى عەقیلى ئەربیلیە: 2-شێخ محەمەد كورى ئەحمەد كورى ئەللبانى ئەلئەسعردى دووەم فەرمووده ناسی: ئەبو بەسیر مەیمون كورى گاوان: ئەبو یەحیا مەهدى كورى مەیمون: ابو حفص بن عمرو بن ابراهیم بن خالد: (شهدة بنت الابرى) ئیبن تەیمیە: سێیەم : زانستی شەرعناسی (علم الفقه): لە دیارترین زانا شەرعناسەكانی نێو دەوڵەتی ئەیوبی : مەلیك المعظم عیسى كورى مەلیك العادلى الفقیه عیسى هەكارى فەقیە یوسف كورى حسن كورى بدرالدین ابو المحاسن النجارى الزرارى شیخ تقى الدین كورى سلاحى شارەزوورى: - شیخ ابو بكر مكى الماكسینى النحوى: - ئیبن الحاجب: هۆكاری هەبوونی ژمارەیەكی زۆری كوردەكان لە وڵاتانی شام میسردا: (ابن المنقذ) • ابن الاثیر: • **ئیبن خەلەكان :** • • **ضیاء الدین الشهرزوري :**	

ئەبو فیدا ابن شداد ابن المستوفي: الفارقي • شارستانیەتی دەوڵەتی ئەیوبی:	
18. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت)	
لێرە مامۆستای وانەبێژ ناونیشانی هەموو ئەو بابەتە پراکتیکانە دەنووسێت کە بەنیازە بیڵێتەوە لە تێرمەکە. هەروەها کورتەیەک لە ئامانجی هەر یەک لە بابەتەکان وبەروار وکاتی وانەکە دەنووسێت. **وانەکان لە بەشەکەی ئێمە زارەکین و وانەی پراکتیکی کەمە بەڵام هەندێ جار بە وێنەو ڤیدیۆی دیکۆمێنتاری شتەکان بۆ قوتابیان روون دەکرێتەوە**	ناوی مامۆستا

19. تاقیکردنەوەکان

1. دارشتن: لەم جۆرەتاقیکردنەوەیە پرسیارەکان زۆربەی بە وشەی وەک روون بکەوە چۆن...؟ هۆکارەکان چی بوون...؟ بۆچی...؟ چۆن...؟ دەستپێدەکات.

لەگەڵ وەڵامی نموونەییان

نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت

2. راست وچەوت: لەم جۆرە تاقیکردنەوەیە رستەیەکی کورت دەربارەی بابەتێک دەستەبەردەکرێت وپاشان قوتابی بە ڕاست یان چەوت دادەنێت.

نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت.

3. بژاردەی زۆر: لەم جۆرە تاقیکردنەوەیە ژمارەیەک دەستەواژە دەستەبەردەکرێت لە ژێر رستەیەک وپاشان قوتابیان دەستەواژەی راست هەڵدەبژێرێت. نموونە دەبێت دەستەبەربکرێت.

1- **هۆ :** هۆکاری بەشداري کورد لە شارستانیەتي ئیسلامي؟

2- **باسکردن:** باس لە **رۆلی زانایانی کورد بکە لە بواری فیقهدا لە سەردەمی عەباسی؟**

3- **هەڵسەنگاندن: کاریگەری هەڵکەوتەی جوگراقی کوردستان لەسەر شارستانیەتی ئیسلامی چۆن لیك دەدەیتەوە؟** ئەمە راڤە بکە.

4- **تایبەتمەندی:** باس لە تایبەتمەندییەکانی هەرێمە کوردیەکان بکە.

5- **بەراورد:** بەراوردی **زانایانی کوردی دەوڵەتی ئەیوبی و عەباسی** بکە؟.

6- **ئەمانە بناسێنە:**

عمر بن حفص الكردي، جاباني كوردي ، ئیبن صلاحي شارەزووري ، شهدة بنت الابري.

20. تێبینی تر

لێرە مامۆستای وانەبێژ دەتوانێت تێبین وکۆمەنتی خۆی بنوسێت بۆ دەوڵەمەندکردنی پەرتووکەکەی.

21. پێداچوونەوەی هاوەڵ

ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاوەڵێکی ئەکادیمیەوە سەیر بکرێت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و جەند وشەیەک بنووسێت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات.

هاوەڵ ئەو کەسەیە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبێت پلەی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت.